

ARAŞTIRMA MAKALESİ

BİR KÂR YÖNETİMİ ARACI OLARAK SINIFLANDIRMA DEĞİŞTİRMESİ: LİTERATÜR İNCELEMESİ¹

CLASSIFICATION SHIFTING AS AN EARNINGS MANAGEMENT TOOL: LITERATURE REVIEW

Öğr. Gör. Dr. Eray ÇETİN*
Doç. Dr. Alpaslan YAŞAR**

ÖZ

Literatürde diğer kâr yönetimi araçlarıyla birlikte üçüncü bir kâr yönetimi aracı olarak kabul edilen sınıflandırma değişikliği suretiyle kâr yönetimi literatürde farklı çalışmalara konu olmuştur. Literatürde, genellikle, gelir tablosu ve nakit akım tablosu kalemlerine ilişkin sınıflandırmanın değiştirilmesi suretiyle kâr yönetimi araştırılmıştır. Bu çalışmanın amacı, kâr yönetiminin üçüncü bir aracı olarak kullanılan sınıflandırma değişikliği suretiyle kâr yönetimine ilişkin literatürdeki ampirik delilleri ortaya koymaktır. Bu amaçla, literatürde sınıflandırma değişikliği suretiyle kâr yönetiminin araştırıldığı 27 akademik araştırma belirlenmiştir. Bu kapsamda, sınıflandırmanın değiştirilmesi suretiyle kâr yönetiminin; genellikle, gelir tablosu kalemlerine ilişkin sınıflandırmanın değiştirilmesi suretiyle gerçekleştirildiği belirlenmiştir. Literatürde, spesifik olarak ise, genellikle, esas faaliyet giderlerinin (çekirdek giderlerin) yinelenmeyen kalemlere (özel kalemler, olağandışı kalemler vb.), durdurulan faaliyetlere ve esas faaliyet dışı giderlere kaydırılması yoluyla sınıflandırma değişikliği incelenmiştir. Literatürdeki bulgular, sınıflandırma değişikliği esaslı kâr yönetiminin kârları yönetmede üçüncü bir araç olarak kullanıldığını göstermiştir. Ayrıca, literatürün genişletilmesi açısından sınıflandırma değişikliğinin diğer formlarına ilişkin ampirik araştırmalara ihtiyaç duyulduğu gözlemlenmiştir.

Anahtar Sözcükler: Kâr Yönetimi, Sınıflandırma Değişikliği, Esas Faaliyet Kârı.

¹ Bu makale, Doç. Dr. Alpaslan YAŞAR danışmanlığında hazırlanan “Bağımsız Denetim Kalitesi Ve Gelir Tablosu Kalemlerine İlişkin Sınıflandırmanın Değiştirilmesi Kullanılarak Kâr Yönetimi Arasındaki İlişki: BİST İmalat Sanayii Şirketleri Üzerine Bir Araştırma” başlıklı Doktora Tezinden faydalanılarak hazırlanmıştır.

* Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Düziçi Meslek Yüksekokulu, Muhasebe ve Vergi Bölümü, ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8552-9584>

** Adana Alpaslan Türkçe Bilim ve Teknoloji Üniversitesi, İşletme Fakültesi, İşletme Bölümü, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7960-9665>

ABSTRACT

Earnings management has been the subject of different studies in the literature by means of classification shifting which is accepted as a third earnings management tool in the literature along with other earnings management tools. In the literature, earnings management has generally been investigated by shifting the classification of the income statement and cash flow statement. The aim of this study is to reveal empirical evidence in the literature on earnings management through the use of classification shifting as a third instrument of earnings management. For this purpose, 27 academic researches in which earnings management was investigated by were determined. It has been determined in this context that the classification of earnings management is generally carried out by shifting the income statement items. In the literature, specifically, the classification shifting has been examined by shifting the main operating expenses (core expenses) to non-recurring items (special items, unusual items, etc.), discontinued operations, and non-operating expenses. The findings in the literature show that classification shifting-based earnings management is used as a third tool in managing earnings. In addition, it has been observed that empirical research on other forms of classification shifting is needed to expand the literature.

Keywords: Earnings Management, Classification Shifting, Operating Income.

1. GİRİŞ

Şirket yöneticilerinin muhasebe standartlarının esnekliklerinden faydalanarak şirketin gerçek faaliyet sonuçlarını çeşitli amaçlara yönelik olarak olduğundan farklı göstermesi olarak tanımlanan kâr yönetimi, muhasebe literatüründeki önemini korumaktadır. Kâr yönetimi; genellikle, tahakkukların yönetilmesi, reel faaliyetlerin yönetilmesi ve sınıflandırmanın değiştirilmesi şeklinde gerçekleştirilebilmektedir. Şirket yöneticileri, her bir kâr yönetimi stratejinin maliyetlerine, kısıtlamalarına ve zamanlamasına bağlı olarak farklı yöntemler arasında dengeleme (değiş-tokuş) yapabilmektedirler (Abernathy ve ötekiler 2014, s.600).

Gelir tablosundaki gider ve gelir kalemlerinin kasıtlı bir şekilde yanlış sınıflandırılması olarak tanımlanan sınıflandırmanın değiştirilmesi suretiyle kâr yönetimi; genellikle, gelir tablosu ve nakit akım tablosu kalemlerine ilişkin sınıflandırmanın değiştirilmesi suretiyle gerçekleştirilmektedir. Literatürde,

gelir tablosu kalemlerine ilişkin sınıflandırmanın değiştirilmesi şeklindeki kâr yönetiminin daha çok incelendiği görülmektedir. Bu kapsamdaki çalışmalarda, genellikle, esas faaliyet giderlerinin (çekirdek giderlerin) yinelenmeyen kalemlere (özel kalemler, olağandışı kalemler vb.), durdurulan faaliyetlere ve esas faaliyet dışı giderlere kaydırılması yoluyla sınıflandırma değiştirmesi incelenmiştir.

Esas faaliyet giderlerinin sınıflandırma değiştirmesi kapsamında kaydırıldığı kalemlerden biri olarak literatürde incelenen durdurulan faaliyetler, şirketin sürdürülen faaliyetlerinden durdurulan kısmının gelir ve nakit akışlarını göstermektedir. Barua ve ötekiler (2010)'a göre, esas faaliyet giderlerinin durdurulan faaliyetlere aktarılması; aynı zamanda, faaliyet kârını, sürdürülen faaliyetlerden kârı ve esas (çekirdek) faaliyet kârını arttıracaktır. Bu nedenle, özel kalemler yerine durdurulan faaliyetleri sınıflandırma değiştirmesi için kullanmak şirket yöneticileri için daha faydalı olabilecektir. Buna göre; bütün alt toplamların artması, sadece esas faaliyet kârını arttırmaktan daha fazla şekilde, daha yüksek hisse senedi değerlemesine yol açabilecektir. Ayrıca, finansal tablolarda durdurulan faaliyetlerin ayrıntılı açıklamasının olmaması, yatırımcıların durdurulan faaliyetlere dağıtılan giderlerin niteliğini bilmemelerine yol açmaktadır. Dolayısıyla, şirket yöneticileri ve yatırımcılar arasında bilgi asimetrisi oluşmaktadır (Barua ve ötekiler, 2010, s.1486-1488). Çalışmalarda, sınıflandırma değiştirmesi kapsamında araştırılan konulardan bir diğeri de, esas faaliyet giderlerinin faaliyet dışı giderlere sınıflandırma değiştirmesi kapsamında kaydırılması suretiyle kâr yönetimidir. Faaliyet dışı giderlere örnek olarak; varlık satışlarından zararlar, zarar kaydedilen maddi duran varlıklar, zarar kaydedilen maddi olmayan duran varlıklar, faiz gideri, temettü verilebilir (Adıgüzel, 2017, s.188). Literatürde, esas faaliyet giderlerinin faaliyet dışı (non-operating) giderlere kaydırılması suretiyle sınıflandırma değiştirmesi sınırlı sayıda çalışmada (Chae ve Nakano, 2015; Adıgüzel, 2017) incelenmiştir.

Mevcut araştırmalar tahakkuk yönetimi ve gerçek (reel) faaliyet yönetimi ile karşılaştırıldığında, gelir tablosunda sınıflandırma değiştirmesinin yönetime önemli avantajlar sağladığını kabul etmektedir. Bu avantajlardan birincisi, sınıflandırmanın değiştirilmesinin ortaya çıkartılmasının oldukça zor olmasıdır. Mevcut muhasebe kuralları çerçevesinde gider kalemlerinin sınıflandırılması subjektif olabildiği için denetçilerin bu tür kâr yönetimini belirlemesi zordur. Ayrıca, sınıflandırma değiştirmesinde net kâr rakamı

değişmediği için, denetçilerin bu tür uygulamaları kavramaya yönelik çabası da sınırlı olmaktadır. İkincisi, reel ekonomik faaliyetlerin veya işlemlerin yönetildiği kâr yönetimi aracına göre sade muhasebe işlemi içerdiği için ters ekonomik sonuçları olmayacaktır. Ayrıca, tahakkuk yönetiminden farklı olarak, bu kâr yönetimi, daha sonra tersine çevrilmesi gereken tahakkuklar içermemektedir. Bu nedenle, gelir tablosunda sınıflandırma değişimi, piyasa beklentilerini karşılamak veya ekonomik kazanımlar elde etmek için yönetimin kullanacağı uygun bir araç olabilmektedir (McVay, 2006; Barua ve ötekiler, 2010; Pan, 2014).

Bu çalışmanın amacı, kâr yönetiminin üçüncü bir aracı olarak kullanılan sınıflandırma değiştirmesi suretiyle kâr yönetimine ilişkin literatürdeki ampirik delilleri ortaya koymaktır. Böylece, çeşitli avantajları bulunan bu tür bir kâr yönetimi konusunda bağımsız denetçiler ve düzenleyici otoriteler başta olmak üzere bilgi kullanıcılarının dikkatlerinin çekilmesi hedeflenmiştir. Ayrıca, bu çalışma, sınıflandırma suretiyle kâr yönetiminin teorik çerçevesini ve sınırlı sayıda çalışmanın bulunduğu literatür bulgularını ortaya koymaktadır. Böylece, Türkiye örneğinde yapılacak ampirik çalışmalara katkı sağlanması beklenmektedir.

Bu çerçevede, ikinci bölümde sınıflandırma değiştirmesi suretiyle kâr yönetimi açıklanmış ve sınıflandırmanın niteliğine göre bölümlendirilerek ilgili çalışma bulgularına yer verilmiştir. Bu kapsamda, gelir tablosu kalemlerine ilişkin ve nakit akım tablosu kalemlerine ilişkin sınıflandırma değiştirmesini inceleyen çalışma bulgularına yer verilmiştir. Çalışmanın sonuç bölümünde ise literatürdeki araştırmaların bulguları ve kısıtları değerlendirilmiştir.

2. FİNANSAL TABLO KALEMLERİNDE SINIFLANDIRMANIN DEĞİŞTİRİLMESİ YOLUYLA KÂR YÖNETİMİ

McVay (2006), sınıflandırma değiştirmesini, gelir tablosundaki gider kalemlerinin kasıtlı bir şekilde yanlış sınıflandırılması olarak tanımlamaktadır (McVay, 2006, 501). Örneğin; sınıflandırma değiştirmesi (kaydırması); giderlerin esas faaliyet kârı arttırmaya yönelik olarak faaliyet giderlerinden yinelenmeyen (tekrar ortaya çıkması muhtemel olmayan) giderlere kaydırılmasını içermektedir (Abernathy ve ötekiler, 2014, s.604). Gelir tablosu sınıflandırmasının değiştirilmesi; yönetimin esas faaliyet kârını arttırmaya yönelik olarak satılan mallar maliyeti, satış ve genel yönetim giderleri gibi esas faaliyet giderlerini özel maliyetler ve durdurulan faaliyetleri

içeren yinelenmeyen kalemlere kasıtlı olarak yanlış sınıflandırılmasını ifade etmektedir. Bu kâr yönetimi biçimi, literatürdeki son zamanlardaki çalışmalarda, kâr yönetiminin üçüncü bir aracı olarak kabul edilmektedir (Pan, 2014, s.5).

Bir kalemin uygun şekilde sınıflandırılması yönetsel takdir yetkisine tabidir. Bu nedenle, dış gözetimciler (monitörler), şirketin yanlış sınıflandırma maliyetini düşüren bu gizli davranış türünü belirleme yetenekleriyle sınırlanabilmektedir. Dolayısıyla, sınıflandırma değiştirmesi (kayması), esas faaliyet kârını şişirmek için potansiyel olarak cazip bir kâr yönetimi aracıdır. Çünkü, ne sonraki dönemlerde tersine çevrilen kârı artırıcı isteğe bağlı tahakkuklar ve ne de reel faaliyet yönetiminin bir sonucu olarak vazgeçilen (yoksun kalınan) herhangi bir fırsat yoktur (Haw ve ötekiler, 2011, s.520).

Kâr yönetimi ile ilgili literatürde; tahakkukların yönetilmesi, reel faaliyetlerin yönetilmesi ve sınıflandırmanın değiştirilmesi yoluyla olmak üzere üç tür kâr yönetimi üzerinde durulmaktadır. Genellikle, şirket yöneticileri, kâr hedeflerini tutturmak için her üç kâr yönetimi yöntemini de kullanma kapasitesine sahiptirler. Ancak, her bir stratejinin maliyetlerine, kısıtlamalarına ve zamanlamasına bağlı olarak farklı yöntemler arasında dengeleme (değiş-tokuş) yapılması mümkündür (Abernathy ve ötekiler, 2014, s.600). Bu kapsamda, bazı çalışmalarda (örneğin; Jones, 1991; Dechow ve ötekiler, 1995; Kothari ve ötekiler, 2005) ihtiyari tahakkuklar yoluyla kâr yönetimi; bazı çalışmalarda (örneğin; Cohen ve Zarowin, 2010; Gunny, 2005; Roychowdhury, 2006; Gunny, 2010) reel faaliyetler yoluyla kâr yönetimi, bazı çalışmalarda (örneğin; McVay, 2006; Fan ve ötekiler, 2010; Noh ve ötekiler, 2014; Adıgüzel, 2017) ise sınıflandırmanın değiştirilmesi yoluyla kâr yönetimi incelenmiştir.

Mevcut araştırmalar tahakkuk yönetimi ve gerçek kazanç yönetimi ile karşılaştırıldığında, gelir sınıflandırma değiştirmesinin yönetime önemli avantajlar sağladığını kabul etmektedir. Bu avantajlardan birincisi, sınıflandırmanın değiştirilmesinin ortaya çıkarılmasının oldukça zor olmasıdır. Mevcut muhasebe kuralları çerçevesinde gider kalemlerinin sınıflandırılması subjektif olabildiği için denetçilerin bu tür kâr yönetimini belirlemesi zordur. Ayrıca, sınıflandırma değiştirmesinde net kâr rakamı değişmediği için, denetçilerin bu tür uygulamaları kavramaya yönelik çabası da sınırlı olmaktadır. İkincisi, reel ekonomik faaliyetlerin veya işlemlerin yönetildiği kâr yönetimi aracına göre sade muhasebe işlemi içerdiği için

ters ekonomik sonuçları olmayacaktır. Ayrıca, tahakkuk yönetiminden farklı olarak, bu kâr yönetiminde, daha sonra tersine çevrilmesi gereken tahakkuklar içermemektedir. Bu nedenle, gelir sınıflandırması değişimi, piyasa beklentilerini karşılamak veya ekonomik kazanımlar elde etmek için yönetimin kullanacağı uygun bir araç olabilmektedir (McVay, 2006; Barua ve ötekiler, 2010; Pan, 2014).

Sınıflandırmanın değiştirilmesi yoluyla kâr yönetiminde tahakkuklar yoluyla ve reel faaliyetler yoluyla kâr yönetiminden farklı olarak GKGMİ'ne göre belirlenen kâr değişmemektedir (McVay, 2006, s.502). Sınıflandırma değiştirmesinin ihtiyari tahakkuklar ve reel faaliyetler yoluyla kâr yönetiminden farklı olarak temel avantajı, net kârın (bottom line earnings) değişmemesi ve uzun dönem firma değerinin etkilenmemesidir. Bu durum, denetçilerin ve düzenleyicilerin detaylı incelemelerini sınırlandırabilmektedir (Malikov ve ötekiler., 2018, s.293).

Sınıflandırma değiştirmesi yoluyla kâr yönetimi yapılmasında başlıca teşvik; şirket yöneticilerinin sıfır esas faaliyet kâr (çekirdek kâr) veya çekirdek kârdaki bir azalıştan kaçınma (Fan vd., 2010), analistlerin tahminleri (McVay, 2006; Fan ve ötekiler, 2010; Athanasakou ve ötekiler, 2011; Haw ve ötekiler, 2011) gibi kâr kıstaslarını karşılama veya geçme arzusundan kaynaklanmaktadır. Ayrıca, şirket yöneticileri, ikincil halka arz öncesinde potansiyel yatırımcıların yatırım kararlarını etkilemek (Siu ve Faff, 2013) amacıyla sınıflandırma değiştirmesine yönelebilmektedirler (Nagar ve Sen, 2017, 180). Bir başka ifadeyle, kâr kıstaslarını karşılama veya geçme gibi sermaye piyasası ile ilişkili teşvikler (amaçlar), şirket yöneticilerini bu tür kâr yönetimi uygulamalarına sevk etmektedir (Nagar ve Sen, 2014, s.3).

Şirket yöneticileri, esas faaliyet (çekirdek) kâr'a genellikle çekirdek olmayan kâr'dan daha yüksek değer verildiği için, esas faaliyet kârını arttırmaya yönelmektedirler. Esas faaliyet kârı, gelecekte devam etmesi daha muhtemel olan düzenli ticari faaliyetlerin performansını yansıtması yönüyle, firmanın değerlendirilmesinde, yinelenmeyen kâr bileşenlerine göre daha fazla önem taşımaktadır. Bu nedenle, hem akademisyenler hem de uygulayıcılar, esas faaliyet kârının firmaların değerlendirilmesinde kullanılmasının önemini vurgulamaktadırlar (Pan, 2014, s.1).

Sınıflandırmanın değiştirilmesi suretiyle kâr yönetimi; gelir tablosu ve nakit akım tablosu kalemleri üzerinde gerçekleştirilmektedir (Küçüksözen, 2004, s.228). Önceki çalışmalarda, gelir tablosu kalemlerine ilişkin sınıflandırmanın

değiştirilmesi şeklindeki kâr yönetiminin daha çok incelendiği görülmektedir. Bu tür çalışmalarda ise, genellikle, esas faaliyet giderlerinin yinelenmeyen kalemlere (özel kalemler, olağandışı kalemler vb.), durdurulan faaliyetlere ve esas faaliyet dışı giderlere kaydırılması yoluyla sınıflandırma değiştirmesi incelenmiştir.

2.1. Gelir Tablosu Kalemlerine İlişkin Sınıflandırma Değiştirmesini İnceleyen Araştırmalar

Sınıflandırma değiştirmesi yoluyla kâr yönetimi daha çok gelir tablosu kalemlerine ilişkin sınıflandırmanın değiştirilmesiyle gerçekleştirilmektedir. Bu tür sınıflandırma değiştirmesi; gelir, gider, kâr ve zarar kalemlerinin Genel Kabul Görmüş Muhasebe İlkelerine göre yer alması gerektiği satırlar yerine gelir tablosundaki farklı bir satırda raporlanmasını kapsamaktadır (Barua ve ötekiler., 2010, s.85). Gelir tablosu kalemlerine ilişkin sınıflandırmanın değiştirilmesi; net kârı değiştirmeden, esas faaliyet kârını arttırmak amacıyla yinelenen yapıdaki kalemlerin yinelenmeyen yapıdaki kalemlere kaydırılması suretiyle gerçekleştirilmektedir (Wu, 2016, s. 3).

Literatürde, gelir tablosu kalemlerine ilişkin sınıflandırmanın değiştirilmesi yoluyla kâr yönetiminin incelendiği çalışmalarda; McVay (2006) ve Fan ve ötekiler (2010) modellerinden hareket edilmektedir. Bu kapsamda, McVay (2006), esas faaliyet giderlerinin kârı azaltıcı özel kalemlere kaydırılıp kaydırılmadığını, geliştirdiği iki aşamalı bir model ile ölçmüştür. Daha sonra, Fan ve ötekiler, (2010), McVay (2006) modelinin çeşitli eksikleri olduğunu öne sürmüş ve geliştirmiş oldukları model yardımıyla esas faaliyet kârını ölçmüşlerdir.

2.1.1. Gelir Tablosunda Yer Alan Gider Kalemlerine İlişkin Sınıflandırma Değiştirmesi

Gelir tablosunda yer alan gider kalemlerine ilişkin sınıflandırma değiştirmesi farklı yöntemler kullanılarak gerçekleştirilmektedir. Önceki çalışmalarda, genellikle, esas faaliyet giderlerinin yinelenmeyen kalemlere (özel kalemler, olağandışı kalemler vb.), durdurulan faaliyetlere ve esas faaliyet dışı giderlere kaydırılması yoluyla sınıflandırma değiştirmesi incelenmiştir.

2.1.1.1. Esas Faaliyet Giderlerinin Özel Kalemler Olarak Sınıflandırılmasını İnceleyen Araştırmalar

Gelir tablosu kalemleri sınıflandırmasının esnekliği ve özneliği göz önüne alındığında, esas faaliyet giderleri çeşitli gider hesaplarına kasıtlı olarak yanlış sınıflandırılabilmektedir. Cameron ve Gallery (2012, 161), yönetimin daha yüksek “normal kâr” (esas faaliyet kârı) elde etme hedefine sahip olması durumunda, normal giderleri “olağandışı, özel, önemli, istisnai, anormal veya olağanüstü” kalemler olarak sınıflandırabileceğini öne sürmüştür. Terminolojiler, farklı muhasebe yetki alanları arasında değişiklik göstermekle birlikte, bu kalemlerin en önemli özelliği yinelenmeyen nitelikte olmalarıdır. Örneğin; cari yılda raporlanan olağanüstü kalemler; olağandışı, istisnai veya normal faaliyetlerin dışındaki kalemler olduğu için gelecek dönemlerde tekrarlanması beklenmeyen kalemlerdir. Yinelenmeyen kalemler, adından da anlaşılacağı üzere, yinelenmesi beklenmeyen kalemler olup, kâr artırıcı veya azaltıcı şekilde gerçekleşebilmektedir (Wu, 2016, s.10-11). McVay (2006) çalışmasında, Revsine vd., (2005, s.55)’e atıfla, özel kalemler (special items), bir firmanın sürdürülen faaliyetlerinden kaynaklanan, ancak doğası gereği ya olağandışı olarak ya da nadiren meydana gelen ve sürdürülen faaliyetlerden elde edilen gelirin bir parçası olarak ayrı bir satır kalemi olarak veya finansal tablo dipnotlarında açıklanması gereken önemli olaylar olarak tanımlanmıştır. Özel kalemlerin örnekleri arasında; (1) alacakların, stokların, araç-gereçlerin veya maddi olmayan duran varlıkların kayıtlardan düşülmesi, (2) araç-gereç veya yatırımların satışından kaynaklanan kâr veya zararlar ve (3) kurumsal yeniden yapılandırmalardan kaynaklanan özel tek seferlik giderler yer almaktadır (McVay, 2006, s.506). Nagar ve Sen (2017, s.188) vergiden önceki kâr/zarar öncesinde raporlanan istisnai (exceptional) ve olağandışı (extraordinary) kalemleri özel kalemler olarak adlandırmışlardır.

Esas faaliyet gider kalemlerinin özel kalemler olarak sınıflandırılmasına ilişkin yapılan çalışmaların içerik ve sonuçlarına ilişkin bilgilere aşağıda yer verilmiştir:

McVay (2006), gelir tablosu kalemlerine ilişkin sınıflandırma değiştirmesinin bir kâr yönetimi aracı olarak kullanılıp kullanılmadığını incelemiştir. Spesifik olarak, esas faaliyet giderlerinin özel kalemlere kaydırılmasına odaklanılan çalışma, 1989-2003 dönemine ilişkin 76.901 şirket-yıl verisine verilere dayalı olarak ABD örnekleminde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın bulguları, beklenmeyen esas faaliyet kârının (raporlanan esas

faaliyet kârı ve tahmin edilen esas faaliyet kârı arasındaki fark) özel kalemlere esas faaliyet giderlerinin kaydırılması dolayısıyla arttığını ve dolayısıyla özel kalemler kullanılarak sınıflandırma değiştirmesi yapıldığını göstermiştir. McVay (2006) çalışması, giderler kapsamında sınıflandırma değiştirmesine ampirik kanıt sağlayan ilk araştırmadır. Söz konusu çalışmada, ABD firmalarının esas faaliyet kârı yönetmek amacıyla esas faaliyet giderlerini (satılan mallar maliyeti, pazarlama, genel ve idari giderler) kârı azaltıcı özel kalemlere kaydırmak suretiyle bu uygulamaya yöneldiklerini tespit etmiştir.

Fan, Barua, Cready ve Thomas (2010), yöneticilerin faaliyet kârlarını yönetmek için gelir tablosunda sınıflandırma değişimi kullanıp kullanmadıklarını, kullanılıyorsa da ne zaman kullandıklarını ele almışlardır. Yapılan analizlerde sınıflandırma değişiminin dördüncü çeyrekte, diğer çeyrek dilimlerine göre daha fazla yaygın olduğu tespit edilmiştir. Araştırmanın bulguları, dördüncü çeyrekte alternatif kâr yönetimi teknikleri içerisinde tahakkuk manipülasyonunu kullanarak kâr eşiklerini elde etmenin zorluğundan dolayı sınıflandırma değişimine başvurulduğunu göstermiştir. Çalışmada, gelir tablosunda sınıflandırma değişiminin göreceli olarak daha az ilgi gördüğü ve yöneticilerin rapor edilen kârları manipüle edebilmeleri için uygun bir fırsat oluşturduğu vurgulanmıştır. Ayrıca, analistlerin bir önceki yılda aynı çeyrekte gelir beklentilerini karşılayan veya olumsuz beklentileri bertaraf eden işletmelerde sınıflandırma değişimi uygulamaları ile ilgili daha çok kanıt elde edilmiştir.

Haw, Ho ve Li (2011), Doğu Asya ekonomilerindeki sınıflandırma yoluyla kâr yönetimini incelemişlerdir. Çalışmada, iç ve dış denetim mekanizmalarının, bugüne kadar büyük ölçüde keşfedilmemiş bir alan olan kâr bulanıklığını kontrol altına almada oynadığı gözetim rolü araştırılmıştır. Söz konusu çalışmada; kümelenmiş mülkiyet yapıları ve kurumsal yönetim mekanizmalarının (ülke düzeyinde yasal kurumlar ve 4 büyük denetim kuruluşları) bu tür kâr yönetimi üzerindeki etkilerinin neler olduğu araştırılmıştır. Sekiz Doğu Asya ekonomisinin (Hong Kong, Güney Kore, Tayland, Tayvan, Singapur, Malezya, Endonezya ve Filipinler) 2001-2004 dönemine ait 3.992 şirket/yıl gözlemine dayalı yapılan çalışma, gider yanlış sınıflandırmalarının Doğu Asya'da yaygın ve ekonomik olarak önemli bir olgu olduğunu göstermiştir. Çalışma sonuçları, gelir azaltıcı özel kalemlerin, cari yıldaki beklenmeyen esas faaliyet kârı (raporlanmış esas faaliyet kâr - tahmin edilen esas faaliyet kâr) ile pozitif yönde ilişkili olduğunu, ancak

sonraki yıldaki esas faaliyet kârdaki beklenmeyen değişikliklerle negatif ilişkili olduğunu göstermiştir. Çalışmada, ayrıca, analistlerin tahminlerini yakalamak veya geçmek amacıyla esas faaliyet giderlerinin kaydırılmasına izin verildiğinde, yanlış sınıflandırmanın yoğunlaştığı tespit edilmiştir. Çalışma sonuçları, ayrıca, hakim hissedarları olan şirketlerde (özellikle bir aile tarafından kontrol edilenlerde) yanlış sınıflandırmanın daha yüksek derecede olduğu bulgusu elde edilmiştir. Dış yönetim mekanizmalarının oynadığı izleme rolü ile ilgili olarak, bir ülkedeki güçlü yasal kurumların varlığının (örf ve adet hukuku, yasal geleneği ve sıkı açıklama gereklilikleri proksisi kullanılarak) sınıflandırma değiştirmesini azalttığı görülmüştür. Çalışmada, ayrıca, güçlü yasal kurumlara sahip ülkelerde, bu ucuz ve yumuşak kâr yönetimi türünü engellemede 4 büyüklerin etkin bir gözetim rolü oynadığına (zayıf yasal kurumların olduğu ülkelerde benzer bir etkin rol gözükmemesine karşın) kanıt sağlanmıştır.

Hsu ve Ku (2011), işletmelerin iştirakler aracılığı ile gelir tablosunda sınıflandırma değiştirmesi kullanarak kârlarını yönetip yönetmediklerini incelemiştir. Tayvan’da sınıflandırma değişimi uygulamasının varlığının tespiti için özel kalemlerin kullanılıp kullanılmadığını, Tayvan’da faaliyet gösteren işletmelere ait 1996-2007 yılları arasında 5.169 şirket/yıl verilerine dayalı olarak test etmişlerdir. McVay’in beklenti modeline uygun olarak geliştirilen modelde, ek olarak, Tayvan’daki işletmelerin ana şirket raporunu hazırlarken “yatırımdan elde edilen gelir” hesabı üzerinden sınıflandırma değişimi yapıp yapmadıklarını test etmişlerdir. Çalışma sonucunda, geliri azaltan özel kalemleri olan işletmelerin beklenmedik derecede yüksek oranda esas faaliyet kârları olduğu ve beklenmedik esas faaliyet kârlarının rapor edilmesini takip eden yıl içerisinde tersine döndüğü tespit edilmiştir. Tayvan’daki firmaların ana şirket raporunu hazırlarken “yatırımdan elde edilen gelir” hesabı üzerinden sınıflandırma değiştirdiğini test etmişler ve sonuç olarak işletmelerin sınıflandırma değiştirmesi uygulamasına başvurdukları bulgusu elde edilmiştir. Sonuçlar, ayrıca işletmelerin bir kerelik bile olsa, özel kalemleri sınıflandırma değiştirmesi aracı olarak kullandıkları yönündedir.

Behn, Gotti, Herrman ve Kang (2013), şirket yöneticilerinin esas faaliyet giderleri özel kalemlere kaydırmak suretiyle kâr yönetimine yönelik yönelmedikleri, 40 farklı ülke örneğinde 1998-2008 yılları için gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda, söz konusu ülkeler arasında sınıflandırma değiştirmesinin potansiyel olarak farklılaşıp farklılaşmadığı araştırılmıştır.

Çalışmada, ayrıca, sınıflandırma değiştirmesi yoluyla kâr yönetimini azaltmada finansal analistlerin potansiyel gözetim rolünün etkisi incelenmiştir. Çalışma sonuçları, zayıf yatırımcı korumasına sahip ülkelerde sınıflandırma değiştirmesinin daha güçlü olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte, hem güçlü yatırımcı korumasına sahip ülkelerde hem de zayıf yatırımcı korumasına sahip olan ülkelerde sınıflandırma değiştirmesi yapıldığı bulgusu elde edilmiştir. Diğer taraftan, çalışma bulguları, yüksek finansal analist izlemesinin, özellikle zayıf yatırımcı koruma ülkelerindeki sınıflandırma değişimini azalttığını göstermiştir. Genel olarak, çalışma sonuçları, geniş bir uluslararası ortamda sınıflandırma değişikliğine ve finansal analistlerin bu tür kâr yönetimi azaltmadaki etkisine ilişkin kanıt sağlamıştır.

Siu ve Faff (2013), şirketlerin ikincil halka arz esnasında esas faaliyet giderleri özel kalemlere fırsatçı bir şekilde kaydırmak suretiyle esas faaliyet kârını şişirmeye yönelik sınıflandırma değiştirmesini kullanıp kullanmadıklarını incelemişlerdir. Çalışma, 1990-2006 yılları arasında ikincil halka arzı gerçekleşen ABD şirketleri örnekleminde gerçekleştirilmiştir. Çalışma sonuçları, ikincil halka arz esnasında, dördüncü çeyrekte, gelir azaltıcı özel kalemler ve beklenmeyen esas faaliyet kârı arasında pozitif olarak anlamlı bir ilişki şeklinde sınıflandırma değiştirmesi olduğu yönünde kanıt sağlamıştır. Ayrıca, hisse senedi ihraç eden şirketler, kâr yönetimi kabiliyetlerinin sınırlandırıldığı ve ortaya çıkarılma potansiyelinin olduğunu belirlediklerinde, hem sınıflandırma değiştirmesini hem de tahakkuka dayalı kâr yönetimini kullanacakları yönünde kanıt elde edilmiştir. Bununla birlikte, bir sınıflandırma değiştirme stratejisinin ikincil halka arz sonrası işletme performansı üzerindeki etkisinin, kâr yönetimine atfedilebilecek daha ciddi sonuçların aksine, minimum düzeyde olduğu bulgusu elde edilmiştir.

Pan (2014), finansal analistlerin, gelir sınıflandırma değiştiricilerinin esas faaliyet kârları yapay olarak arttırdığını fark edip etmediklerini araştırmıştır. Fan vd. (2010) çalışmasındaki esas faaliyet kâr düzeyi modelinin kullanıldığı çalışmada, finansal analistlerin üç aylık kâr tahmini revizyonlarını incelemiştir. Çalışmada; beklenmeyen esas faaliyet kârları, negatif özel kalemleri ve esas faaliyet kârda negatif beklenmeyen değişiklik olan bir firma, sınıflandırma değiştiricisi gerçekleşen firma olarak sınıflandırılmıştır. Çalışmada; aynı miktarda kâr haberi için, finansal analistlerin, sınıflandırma değiştiricileri için kâr tahminlerini sınıflandırma değiştirmesi olmayanlara göre yarısı kadar değiştirdiğine ilişkin bulgular elde edilmiştir. Bu sonuç,

finansal analistlerin sınıflandırma değiştirmesi raporlanan kârı düşürdükleri yönünde değerlendirilmiştir. Bununla birlikte, analistlerin, sınıflandırma değiştirmesinin gelecekteki kârlar üzerindeki etkisini tam olarak ölçemediğini ve sınıflandırma değiştiricileri için daha iyimser eğilimli tahminlere yol açtığı da tespit edilmiştir. Ayrıca, çalışma sonuçları, gelir sınıflandırma kaymasının finansal analistlerin tahmin doğruluğunun bozulmasına neden olduğunu göstermiştir.

Darrough, Lee ve Oh (2017), özel kalemlerin yönetilen veya ‘anormal’ bölümünü, büyük ölçüde önceki çalışmalara dayanarak, özel kalemlerin üç ana bileşeni (yeniden yapılandırma ücretleri, varlıklarda değer düşüklüğü ve şerefiye değer düşüklüğü) için ayrı ayrı olmak üzere 2001-2013 arası yıllar için tahmin etmişlerdir. Durdurulan faaliyetlerden kaynaklanan zararlar, önemli özel kalemlerin anormal (yönetilen) bileşenleri üzerinde regresyona tabi tutulmuştur. Anormal varlık değer düşüklüğü ile durdurulan faaliyetler arasında negatif bir ilişki bulunmuştur. Bu ilişki, olağanüstü kalemler ve durdurulan faaliyetler öncesi kâr kalemini şişirmeye yönelik olarak şirket yöneticilerinin özel kalemleri sınıflandırdığı ile tutarlı bulunmuştur.

Nagar ve Sen (2017), yaşam döngüsünün düşüş aşamasında olan işletmelerin faaliyet giderlerini gelir azaltıcı nitelikte olan özel kalemlere aktarmak suretiyle, çekirdek veya esas faaliyet gelirlerini manipüle edip etmediklerini araştırmışlardır. Bu amaçla, 1996-2011 tarihleri arasında Hindistan’da gelişmekte olan pazarda faaliyet gösteren işletmelere ait 14.588 şirket/yıl verilerini kullanarak çoklu regresyon modeli oluşturmuşlardır. Çalışma bulguları; Hintli yöneticilerin öncelikli teşvik olarak faaliyet zararlarını rapor etmekten kaçınmak amacıyla sınıflandırma değiştirmesi uyguladıklarını göstermiştir. Aynı zamanda, sınıflandırma değiştirmesi uygulamasının işletmenin içerisinde bulunduğu yaşam döngüsünün aşamasına bağlı olduğu belirlenmiştir. Spesifik olarak ise yaşam döngüsü içerisinde düşüş aşamasında olan işletmelerin yöneticileri faaliyet zararlarını rapor etmekten kaçınmak amacıyla sınıflandırma değiştirmesi gerçekleştirmeleri daha olası görülmüştür. Çalışmada, ayrıca gelir tablosunda sınıflandırma değişimi suretiyle kâr yönetimi uygulamasına ilişkin herhangi bir vakanın kamusal bilgi kaynakları tarafından teyit edilmediği de vurgulanmıştır. Çalışma, yaşam döngüsü içerisinde düşüş aşamasında olan işletmelerin sınıflandırma değiştirmesi gerçekleştirmelerinin daha muhtemel olmasına yönelik olarak

ampirik kanıtlar sunan ilk çalışmadır. Bu nedenle, çalışma, sınıflandırma değiştirmesi literatürüne katkıda bulunmuş ve genişletmiştir.

2.1.1.2. Esas Faaliyet Giderlerinin Durdurulan Faaliyetlere Kaydırılarak Sınıflandırma Değiştirmesini İnceleyen Araştırmalar

Esas faaliyet giderlerinin sınıflandırma değiştirmesi kapsamında kaydırıldığı kalemlerden birisi de durdurulan faaliyetlerdir. Durdurulan faaliyetler, şirketin sürdürülen faaliyetlerinden durdurulan kısmının gelir ve nakit akışlarını göstermektedir. Durdurulan faaliyet sonuçları, sürdürülen faaliyetlerden gelir sonrasında ayrı bir kalem olarak (net vergi etkileri) gelir tablosunda raporlanır (Barua ve ötekiler, 2010, s.1488). Türkiye Finansal Raporlama Standardı (TFRS)-5 kapsamında durdurulan faaliyetler; bir işletmenin elden çıkarılan veya satış amacıyla elde tutulan olarak sınıflandırılan bir kısımdır ve a) ayrı bir ana iç kolunu veya faaliyetlerin coğrafi bölgesini ifade eder, b) ayrı bir ana iç kolunun veya faaliyetlerin coğrafi bölgesinin tek başına koordine edilmiş bir plan çerçevesinde satışının bir parçasıdır veya c) sadece yeniden satış amacı ile elde edilen bir bağlı ortaklıktır, şeklinde tanımlanmaktadır.

Barua ve ötekiler (2010)'a göre; esas faaliyet giderlerini durdurulan faaliyetlere aktarmak, aynı zamanda, faaliyet kârını, sürdürülen faaliyetlerden kârı ve esas (çekirdek) faaliyet kârını arttıracaktır. Bu nedenle, özel kalemler yerine durdurulan faaliyetleri sınıflandırma değiştirmesi için kullanmanın şirket yöneticileri için daha faydalı olabileceğini belirtmiştir. Buna göre; bütün alt toplamların artması, sadece esas faaliyet kârını arttırmaktan daha fazla şekilde, daha yüksek hisse senedi değerlemesine yol açabilecektir. Ayrıca, finansal tablolarda durdurulan faaliyetlerin ayrıntılı açıklamasının olmamasına bağlı olarak, yatırımcılar, durdurulan faaliyetlere dağıtılan giderlerin niteliği bilmemektedirler. Dolayısıyla, şirket yöneticileri ve yatırımcılar arasında bilgi asimetrisi oluşturmaktadır (Barua ve ötekiler, 2010, s.1486-1488).

Esas faaliyet gider kalemlerinin durdurulan faaliyetler olarak sınıflandırılmasına ilişkin yapılan çalışmaların içerik ve sonuçlarına ilişkin bilgilere aşağıda yer verilmiştir:

Barua, vd. (2010), şirket yöneticilerinin esas faaliyet kârını arttırmak için sınıflandırma değiştirmesine yönelmek suretiyle durdurulan faaliyetleri kullanıp kullanmadıklarını, 1989-2005 yılları için 79.643 şirket-yıl gözlemine dayalı olarak incelemişlerdir. McVay (2006) metodolojisinin izlendiği çalışmada; beklenmeyen esas faaliyet kârı ve durdurulan faaliyetler arasında

pozitif bir ilişki bulunmuştur. Sonuçlar, durdurulan faaliyetlerden zarar eden şirketlerde, beklenmeyen esas faaliyet kârı ve durdurulan faaliyetler arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğunu göstermiştir. Bu sonuçlar, şirketlerin durdurulan faaliyetleri kullanmak suretiyle sınıflandırma değiştirmesi uyguladıklarının bir kanıtı olarak yorumlanmıştır. Sınıflandırma değiştirmesi kârı artırıcı durdurulan faaliyetler durumunda da gerçekleştirilebilmesine rağmen, kârı artırıcı durdurulan faaliyet raporlayan şirketler için destekleyici bir kanıt bulunamamıştır. Ayrıca, çalışma bulguları, şirket yöneticilerinin analistlerin tahminlerini karşılamak veya tutturmak için sınıflandırma değiştirmesini kullandıklarını göstermiştir. Son olarak, SFAS No:144'ün yürürlüğe girmesinden itibaren, durdurulan faaliyet raporlama sıklığının arttığı; fakat sınıflandırma değiştirmesi büyüklüğünün azaldığı bulgusu elde edilmiştir.

Anthonyus ve Murwaningsari (2018), durdurulan faaliyetler kullanılarak sınıflandırma değiştirmesi yoluyla kâr yönetimi uygulanıp uygulanmadığını araştırmışlardır. Çalışmada, Endonezya Borsa'sında 2013-2015 yılları arasında işlem gören 63 şirketin mali tablolarına ilişkin veriler kullanılmıştır. Çalışmada, çoklu lineer regresyon yöntemi kullanılarak veri analizi yapılmıştır. Çalışma bulguları, durdurulan faaliyetlerin esas faaliyet kârındaki beklenmeyen değişimler üzerinde pozitif etkisinin olduğunu ve dolayısıyla şirket yönetiminin sınıflandırma değiştirmesi yoluyla kâr yönetimi uyguladığını göstermiştir.

Ji, Potepa ve Rozenbaum (2018), esas faaliyet giderlerinin durdurulan faaliyetlere kaydırılması uygulamasını araştırmışlardır. Bu kapsamda, 2012-2016 yıllarını kapsayan 15.442 şirket/yıl verileri kullanılmıştır. Çalışmanın ampirik sonuçlara göre; durdurulan faaliyetlere ilişkin olarak yapılan değişiklikler sonucunda durdurulan faaliyetlerin raporlanmasında önemli değişiklikler meydana gelmiştir. Buna göre, düzenlemeden sonra durdurulan faaliyet raporlama sıklığı dörtte bir oranında azalma göstermiş, sınıflandırma değiştirmesi uygulaması da önemli ölçüde azalma göstermiştir. Ayrıca, düzenlemeden sonra piyasanın, durdurulan faaliyetlere ilişkin olumsuz sonuçlara olumlu tepki verdiği gözlemlenmiştir. Çalışma dahilinde gerçekleştirilen konferans görüşmeleri kapsamında, yöneticilerin düzenleme öncesinde durdurulan faaliyetlere ilişkin bilgi sağlama düzeylerinin düşük olduğu, ancak düzenlemeden sonra bu durumun tersine döndüğü belirtilmiştir.

2.1.1.3. Esas Faaliyet Giderlerinin Faaliyet Dışı Giderlere Kaydırılarak Sınıflandırma Değiştirmesini İnceleyen Araştırmalar

Giderlerin sınıflandırmasının değiştirilmesi yoluyla kâr yönetimini inceleyen çalışmalarda araştırılan konulardan birisi de, esas faaliyet giderlerinin faaliyet dışı giderlere kaydırılması suretiyle kâr yönetimi uygulanıp uygulanmadığının araştırılmasıdır. Faaliyet dışı giderlere örnek olarak; varlık satışlarından zararlar, zarar kaydedilen maddi duran varlıklar, zarar kaydedilen maddi olmayan duran varlıklar, faiz gideri, temettü verilebilir (Adıgüzel, 2017, s.188).

Literatürde, esas faaliyet giderlerinin faaliyet dışı (non-operating) giderlere kaydırılması suretiyle sınıflandırma değiştirmesinin incelendiği sınırlı sayıda çalışma (Lail, Thomas ve Winterbotham, 2014; Chae ve Nakano, 2015; Zhang ve Guo, 2016; Adıgüzel, 2017) bulunmaktadır.

Esas faaliyet gider kalemlerinin faaliyet dışı giderler olarak sınıflandırılmasına ilişkin yapılan çalışmaların içerik ve sonuçlarına ilişkin bilgilere aşağıda yer verilmiştir:

Lail, Thomas ve Winterbotham (2014), çalışmalarında işletme yönetiminin işletmenin esas faaliyetleri dışında kalan ve işletmenin diğer faaliyet ve bölümlerine ilişkin giderleri kullanarak işletmenin gerçek faaliyet performansını nasıl etkilediklerini araştırmışlardır. Araştırmanın örneklem grubunu; A.B.D.'de, 1998-2010 yılları arasında 3.990 şirket/yıl verileri oluşturmuştur. Çalışmada; düşük performans sergileyen işletme bölümleri ile ilgili çekirdek giderleri diğer giderlere aktarmak suretiyle işletme çekirdek bölümlerinin performanslarını arttırdıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlara ek olarak, rekabetin daha az olduğu sektörlerde ise diğer faaliyet giderlerinin çekirdek faaliyet giderlerine aktarıldığına ilişkin kanıtlar elde etmişlerdir. Böyle bir uygulamanın işletmenin faaliyet kârını düşük gösterdiğini belirtmişlerdir.

Chae ve Nakano (2015), Japonya'daki işletmelerin faaliyet kârlarını artırmak amacıyla faaliyet giderlerini, faaliyet dışı giderlere aktarması davranışlarını incelemişlerdir. İlk olarak Japon şirketlerinde sınıflandırma değiştirmesinin gözlenip gözlemlenmediği incelenmiştir. İkinci olarak ise sınıflandırma değiştirmesinin varlığı göz önüne alındığında analistlerin sınıflandırma değişimi yoluyla kâr yönetimini fark edip edemediklerini incelemişlerdir. Konuların araştırılması için olağanüstü faaliyet kârları oranları kullanılmıştır. Olağanüstü faaliyet kârları oranını ölçmek için işletme kârı ile beklenen faaliyet kârı oranı arasındaki fark tahmin modeli kullanılarak

hesaplanmıştır. Çalışmada Japonya’da, 2001-2007 yılları arasında 8.590 şirket/yıl gözlemi kullanılmış ve yöneticilerin sınıflandırma değiştirmesi yoluyla faaliyet gelirlerini şişirdiklerine ilişkin kanıt sağlanmıştır. Diğer taraftan ise analistlerin işletmeler için belirledikleri faaliyet gelirlerine ilişkin tahmin doğruluğunun faaliyet gelirlerini manipüle etmek amacıyla sınıflandırma değiştirmesi kullanan işletmeler için azaltıldığı bulgusu elde edilmiştir. Çalışmada, hisse senedi fiyatlarına etki eden faktörler olarak, faaliyet kârı, net kârdan daha fazla etkin olduğundan, sınıflandırma değiştirmesinin cazip bir kâr yönetimi aracı olduğu vurgulanmıştır.

Zhang ve Guo (2016), işletmeler tarafından gerçekleştirilen mevcut sınıflandırma değiştirmesi uygulamalarını ve tahakkukların ve nakit akışlarının kâr kalitesine etkilerini incelemiştir. Araştırma için 2007-2013 yılları arasında, Çin’de faaliyet gösteren ve A Grubu olarak listelenen işletmelere ilişkin 1.222 şirket/yıl verilerini kullanmışlardır. Çalışmada; araştırma konusunu test etmek ve hipotezleri doğrulamak için iki yol kullanılmıştır. İlk olarak, tahakkuk ve nakit akışı gibi kâr kompozisyonlarının etkisini Mishkin modelini kullanarak test etmişlerdir. Yatırımcıların sınıflandırma değiştirmesi yöntemini açıkça tanımlayamadığını ve sınıflandırma değiştirmesi uygulayan işletmelerin faaliyet kârlarının normalden daha yüksek seviyede olduğunu tespit etmişlerdir. Daha sonra, birden fazla regresyon modeli kullanarak, işletmenin kârları manipüle etse bile hisse senetlerinin piyasa fiyatında yanlışlıklar tespit etmişlerdir. Ampirik sonuçlara göre; işletmeler tarafından gerçekleştirilen sınıflandırma değiştirmesinin yatırımcılarda algı değişikliğine neden olduğu ve gelecek yıllarda piyasada hisse senetlerinin fiyatlarının artması için tahakkukların etkisinin düşük kalabileceği belirtilmiştir. Çalışma sonuçlarına göre; ayrıca, finansal bilgi kullanıcıları tahakkuklara veya gerçek işlemlere bağlı manipülasyonlar yerine sınıflandırma değişimi ile karşılaşabilirler. Bu durum, kârın sürdürülebilirliği konusunda bilgi kullanıcılarında algı değişikliğine sebep olabilir ve dolayısıyla yöneticiler rapor edilen değerlerde değişim yapacaklarsa sınıflandırma değişimi yöntemini kullanabilirler.

Adıgüzel (2017), çalışmasında yöneticilerin faaliyet giderlerini sınıflandırma değiştirmesi aracılığıyla faaliyet dışı gider olarak tanımlayıp tanımlamadıklarını araştırmıştır. Bu amaçla, 1994-2014 tarihleri arasında elde edilen 1.222 şirket/yıl verileri regresyon modeli ile analiz edilmiştir. Çalışmada; öncelikli olarak, gelir tablosunda faaliyet giderlerinin faaliyet dışı gider olarak sınıflandırılıp sınıflandırılmadığı McVay (2006) modeline

dayanılarak araştırılmıştır. Ancak, faaliyet giderleri ve faaliyet dışı giderler arasında sınıflandırma değiştirmesi yapıldığına dair herhangi bir kanıt bulunamamıştır. Bununla birlikte, gelir azaltıcı nitelikte tahakkuk yönetiminin bulunmadığı durumda yöneticilerin faaliyet giderlerini faaliyet dışı gider olarak sınıflandırdıkları yönünde bulgular elde edilmiştir.

2.1.1.4. Faaliyet Gider Kalemlerinin Diğer Sınıflandırılmalarını İnceleyen Araştırmalar

Yöneticiler kârları yönetmek için sınıflandırma değiştirmesi uygulamasına karar verdiklerinde giderlerin yeniden sınıflandırılması konusunda genel olarak, özel kalemleri, durdurulan faaliyetleri ve faaliyet dışı giderleri kullanmaktadırlar. Ancak bu uygulamalar dışında kalan ve faaliyet giderlerinin farklı sınıflandırıldığı başka gider kalemleri de bulunmaktadır. Olağandışı giderler, Ar-ge giderleri, işletmenin diğer faaliyet veya bölüm giderleri gibi gider kalemleri de sınıflandırma değiştirmesi kapsamında kullanılan unsurlardır. Literatürde, faaliyet giderlerinin yeniden sınıflandırıldığı gider kalemlerine ilişkin olarak gerçekleştirilen araştırmaların içerik ve sonuç bilgilerine özet olarak aşağıda yer verilmiştir:

Skaife, Swenson ve Wangerin (2013), yöneticilerin dönemsel işletme giderlerini Ar-Ge gideri olarak sınıflandırma değişimine tabi tutup tutmadıklarını ABD örnekleminde araştırmışlardır. Bu amaçla, 1996-2012 yılları arasında A.B.D. borsalarında listelenen işletmelere ait 38.659 şirket/yıl verilerine dayanılarak oluşturulan örneklem kullanılmıştır. Örneklem içerisinde yer alan her endüstri için Ar-Ge harcamaları beklentileri hesaplanmış ve sektörler arasında ve zaman içindeki değişimini izlemişlerdir. Araştırma bulgularına göre; işletmeler kâr beklentilerini karşılayamadıkları durumlarda Ar-Ge harcamalarına ilişkin olarak daha fazla sınıflandırma değiştirmesi kullanmaktadırlar. Ayrıca, kurumsal mülkiyete sahip olan ve analistler tarafından takip edilen işletmelerde sınıflandırma değiştirmesi uygulamasının azaldığı belirlenmiştir. Analiz sonuçları ayrıca işletmelerin, yılsonu kâr beklentilerini karşılayamadıkları durumlarda yılın dördüncü çeyreğinde diğer çeyrek dönemlere göre daha fazla Ar-Ge harcamalarının sınıflandırma değiştirmesine konu oldukları tespit edilmiştir. Çalışmada, yöneticilerin yılsonu kâr beklentileri tutturulamadığında, yatırımcıların kararlarını etkilemek amacıyla Ar-Ge harcamalarını sınıflandırma değiştirmesine tabi tuttuklarına ilişkin kanıtlar sağlanmıştır. Bulgular, genel olarak, işletmelerin

rapor edilen Ar-Ge harcamaları ile fiili Ar-Ge harcamalarının birebir eşleşmediğini ve yöneticilerin, yatırımcıların işletme performansı hakkındaki kararlarını etkilemek amacıyla Ar-Ge giderlerini sınıflandırma değiştirmesi suretiyle arttırmak eğiliminde olduklarını göstermektedir.

Lail, Thomas ve Winterbotham (2014), çalışmalarında işletme yönetiminin işletmenin esas faaliyetleri dışında kalan ve işletmenin diğer faaliyet ve bölümlerine ilişkin giderleri kullanarak işletmenin gerçek faaliyet performansını nasıl etkilediklerini araştırmışlardır. Literatürde yer alan, işletme bölümü performanslarını yönetmeye yönlendiren sebeplerin araştırıldığı çalışmalara, işletmenin çekirdek bölüm giderlerinin diğer bölümlere veya kurumsal giderlere (veya gelirlerin) aktarılması faktörlerini ekleyerek çalışmayı şekillendirmişlerdir. Araştırmanın örneklem grubunu, A.B.D.'de, 1998-2010 yılları arasında 3.990 şirket/yıl verileri oluşturmuştur. Çalışma sonuçları; düşük performans sergileyen işletme bölümleri ile ilgili çekirdek giderleri diğer giderlere aktarmak suretiyle işletme çekirdek bölümlerinin performanslarını arttırdıklarını göstermiştir. Ayrıca, rekabetin daha az olduğu sektörlerde ise diğer faaliyet giderlerinin çekirdek faaliyet giderlerine aktarıldığına ilişkin kanıtlar elde etmişlerdir.

Wu (2016), çalışmasında Avrupa'da faaliyet gösteren işletmelerde sınıflandırma değişimi kullanımını incelemiştir. Örneklem grubu, 2005-2015 döneminde I / B / E / S (Institutional Brokers' Estimate System) veri tabanında listelenen en büyük Avrupa işletmelerini kapsayan 1.125 şirket/yıl verilerinden oluşturulmuştur. Çalışma, yinelenmeyen öğelerin kullanımına odaklanmış ve sınıflandırma değiştirmesini incelemek için yinelenmeyen öğeler ile beklenmeyen esas faaliyet kârları arasındaki ilişki incelenmiştir. Çalışmada elde edilen bulgulara göre olağandışı giderler ile faaliyet kârları arasında pozitif bir ilişki olduğu saptanmış ve yöneticilerin faaliyet kârlarını artırmak için sınıflandırma değiştirmesine başvurduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sonuçlar, yöneticilerin sıfır veya negatif kârları rapor etmekten kaçınmak, analistlerin tahminlerini karşılamak veya atlatmak için sınıflandırma değiştirmesi kullandıklarını göstermiştir. Ayrıca, bir önceki yıl kâr seviyesine ulaşabilmek için sınıflandırma değişimi kullanımını ortaya çıkarabilecek zayıf kanıtları kullandıkları yönündedir. Çalışmada, ayrıca, yöneticilerin kâr beklentilerini karşılamak dürtüsüyle olağandışı kalemleri stratejik bir şekilde kullandıkları görüşüne de yer verilmiştir.

Zalata ve Roberts (2017), çalışmalarında İngiltere’de faaliyet gösteren işletmelerin Uluslararası Finansal Raporlama Standartları dönemi sonrasında sınıflandırma değiştirmesi uygulayıp uygulamadıklarını ve kredi derecelendirme kuruluşlarının sınıflandırma değiştirmesini tespit edemediklerini araştırmışlardır. Araştırmanın örneklem grubu, Birleşik Krallık’ta 2008-2010 döneminde I / B / E / S (Institutional Brokers’ Estimate System) veri tabanında listelenen işletmelere ait 1.552 şirket/yıl verilerinden oluşturulmuştur. İşletmelerin faaliyet kârları ile olağandışı giderler arasındaki ilişkiyi test etmişlerdir. Sınıflandırma değiştirmesinin saptanması için öncelikle aşırı faaliyet kârlarını ölçmüşlerdir. Elde edilen bulgulara göre UFRS’ nin kabulünden sonraki dönemde, işletmelerin faaliyet giderlerinin bir kısmını yinelenmeyen giderlere aktardıkları ve dolayısıyla faaliyet kârlarını şişirdikleri tespit edilmiştir. Ayrıca işletmelerin yeni finansal kaynak aramanın hemen öncesinde sınıflandırma değiştirmesine yöneldikleri tespit edilmiştir.

2.1.2. Gelir Tablosunda Yer Alan Gelir Kalemlerine İlişkin Sınıflandırma Değiştirmesini İnceleyen Araştırmalar

Gelir tablosunda yer alan kalemlerin sınıflandırma değiştirmesine tabi tutulması sadece gider kalemleri kullanılarak değil, aynı zamanda gelir kalemlerine ilişkin sınıflandırmanın değiştirilmesi suretiyle de gerçekleştirilmektedir. Buna göre, yöneticiler faaliyet dışı gelirleri, faaliyet gelir kalemleri içerisinde sınıflandırarak faaliyet kârının olduğundan yüksek görünmesini sağlamaktadırlar. Gelir kalemlerinin sınıflandırma değiştirmesini inceleyen çalışmaların içerik ve sonuçlarına ait özet bilgiler aşağıda yer almaktadır:

Noh, Moon, Guiral ve Esteban (2014), çalışmalarında Uluslararası Finansal Raporlama Standartları geçiş yılındaki gelir tablosunda sınıflandırma değiştirmesi suretiyle kâr yönetiminin varlığını tespit etmeye yönelik olarak araştırma yapmışlardır. Literatürdeki mevcut çalışmaların çoğu gider kalemlerinin sınıflandırma değiştirmesi konusuna odaklanırken, Noh ve ötekiler, (2014) çalışmasında, yöneticilerin, giderlerin yanı sıra gelir kalemlerinin sınıflandırma değiştirmesine tabi tutup tutmadıklarını araştırmışlardır. Kore’de, UFRS adaptasyon yılı olan 2011 yılına ait 1.230 şirket/yıl gözleminin kullanıldığı çalışmada; işletmelerin faaliyet kârlarını artırmak amacıyla, diğer gelirleri faaliyet gelirlerine aktardıklarına ilişkin bulgular elde edilmiştir. Beklenmeyen faaliyet kârları ile diğer faaliyet

gelirleri arasında pozitif bir ilişki ve beklenmeyen faaliyet kârları ile özel kalemler arasında negatif bir ilişki tespit etmişlerdir. Bu sonuçları, işletmelerin sınıflandırma değiştirmesi uygulamasını gerçekleştirdiklerini gösteren kanıtlar olarak yorumlamışlardır. Yöneticilerin kâr beklentilerini karşılamak veya atlatmak amacıyla sınıflandırma değiştirmesi uygulamasına başvurmakta oldukları vurgulanmıştır. Buna göre yöneticiler, Kore’de UFRS adaptasyon sürecinde, genel olarak sınıflandırma değiştirmesi uygulamalarında diğer gelirleri fırsatçı bir şekilde kullanırlarken, özel durumlarda ise işletmenin faaliyet performansı sonuçlarını arttırmak amacıyla özel gider kalemlerini kullanmaktadırlar.

Alfonso, Cheng ve Pan (2015), çalışmalarında işletmelerin esas faaliyet kârlarını yükseltmek için gelirlerini sınıflandırma değiştirmesine tabi tuttuklarında, piyasanın işletmeye ait esas faaliyet kârları (amortisman ve vergi öncesi kâr) yanlış olarak değerlendirip değerlendirmediklerini araştırmışlardır. Çalışmada; A.B.D.’de 1988-2010 yılları arasında 13.584 işletmeye ait, 94.221 şirket/yıl verileri kullanılmıştır. Araştırma bulguları, sınıflandırma değiştirmesi yapan işletmelerin esas faaliyet kârlarının gelecekteki kârlarla değiştirme yapmayan işletmelere göre daha fazla negatif ilişkiye sahip olduğunu göstermiştir. Ayrıca, piyasanın sınıflandırma değiştiricilerinin esas faaliyet kârlarına bağlı olarak aşırı fiyatlandırma yaptıklarına ilişkin güçlü kanıtlar sağlamışlardır. Bulgular ayrıca, yatırımcıların sınıflandırma değiştiricilerinin esas faaliyet kârlarının sürekliliğinin düşük oranda olduğunu göremediklerini ve bu işletmelere ilişkin yatırım değerlendirmelerinin sınıflandırma değiştiricisi olmayan işletmelere göre daha yüksek oranda gerçekleştiğini göstermiştir.

Malikov, Manson ve Coakley (2018), çalışmalarında 1995-2014 dönemi için İngiltere’de listelenmiş işletmelerin, 12.804 şirket/yıl verilerini kullanarak kâr yönetimi aracı olarak sınıflandırma değiştirmesini kullanıp kullanmadıklarını araştırmışlardır. Elde edilen bulgulara göre; işletmelerin esas faaliyet dışında bulunan gelirlerini sınıflandırma değiştirmesine tabi tutarak esas faaliyet gelirlerine aktardıkları ve bu şekilde faaliyet kârlarını olduğundan daha fazla beyan ettikleri tespit edilmiştir. Bulgular, ayrıca, UFRS’ nin benimsenmesine müteakip olarak işletmelerin sınıflandırma değiştirmesi uygulamalarında UFRS öncesi döneme göre bir artış olduğunu göstermiştir. Sağlanan diğer kanıtlara göre; faaliyet zararı olan işletmelerde veya düşük büyüme hızına sahip olan işletmelerde sınıflandırma değiştirmesi

uygulamasının daha yaygın olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca, sınıflandırma değiştirmesi uygulamasının sadece gider kalemleri kullanılarak değil; aynı zamanda gelir kalemleri kullanılarak da gerçekleştirildiği belirtilmiştir.

2.2. Nakit Akım Tablosu Kalemlerine İlişkin Sınıflandırma Değiştirmesini İnceleyen Araştırmalar

Sınıflandırma değişiminin gerçekleştirilebileceği diğer bir alan ise işletmenin nakit akımlarıdır. Nakit akım tablosu yatırımcıların firma değerlemesinde kullanmış oldukları finansal tablolardan biridir. Diğer performans ölçütleriyle birlikte işletme faaliyetlerinin değerlendirilmesi ve karar vermede etkin bir rol üstlenen nakit akımlarının manipüle edilerek yatırımcıların yanıltılması söz konusu olabilmektedir.

Nakit akımının üç temel kaynağından (esas faaliyetlerden, yatırımlardan ve finansal işlemlerden kaynaklanan) biri olan esas faaliyetlerden sağlanan nakdin yüksekliği, şirketin yüksek bir nakit üretme gücünün göstergesi olarak değerlendirilmektedir. Bu durum, esas faaliyetlerden kaynaklanan nakdi yüksek göstermek isteyen şirketlerin; faaliyet giderleri nedeniyle oluşan nakit çıkışını, yatırım ya da finansal işlemlerden kaynaklanan nakit çıkışı gibi ya da bir yatırımdan ya da finansal işlemlerden kaynaklanan nakit girişini esas faaliyetlerden kaynaklanan nakit girişi gibi göstermelerine yol açabilmektedir. Böylece, şirketin yüksek nakit üretme gücünün olduğu izlenimi verilmiş olmaktadır (Küçüksözen, 2004, 230).

Literatürde, nakit akım tablosunda sınıflandırma değiştirmesinin araştırılması ile ilgili az sayıda çalışma bulunmaktadır. Bu çalışmalardan bazılarında ait içerik ve sonuç bilgileri özet olarak aşağıda yer almaktadır:

Hollie vd. (2011), SEC'in Şubat 2016'da yanlış nakit akım tablosu sınıflandırması olan firmalara, nakit akım tablolarını resmi olarak yeniden beyan etmeden bu yanlışlıkları düzeltmeleri için bir defaya mahsus verdiği izinden etkilenen firma türlerini ve nakit akım tablosunun faaliyet, yatırım ve finansman kategorilerindeki yeniden sınıflandırma türlerini belirlemişlerdir. Çalışmanın örneklemini, her biri 10 Ocak 2006 ile 30 Haziran 2006 arasında en az bir kez yeniden sınıflandırılmış nakit akım tablosu açıklayan ve açıklamalarının SEC'in bu tür düzeltmeler için izniyle açıkça ilişkili olan 57 şirketten oluşturulmuştur. Çalışmada; SEC'in kaygıları ile tutarlı olarak, firmaların net faaliyet nakit akımlarını olduğundan yüksek gösterdiği ve net yatırım nakit akımlarını olduğundan düşük gösterdiği belirlenmiştir.

Dolayısıyla nakit akımlarının kasıtlı olarak yanlış sunulduğu bulgusu elde edilmiştir. Ayrıca, tüm nakit akımı tablosu kategorilerinde sıkça oluşan satır kalemi yeniden sınıflandırmaları, envanter finansmanı anlaşmalarının ve durdurulan faaliyetlerin sunumu hakkındaki SEC'in endişelerini doğrulamıştır.

Lee (2012), firmaların nakit akım tablosundaki faaliyetlerden kaynaklı nakit akımını (CFO) ne zaman şişirdiği ve şirketlerin CFO'yu yönetme mekanizmaları 1988-2008 arası yıllar için ABD örneğinde incelemiştir. Tahakkuk manipülasyonundan farklı olarak, CFO'yu yanlış tahminlerle yönetemeyen şirketlerin, ancak nakit akım tablosunun bölümleri arasında kaydırma (sınıflandırma) ve işletme sermayesinin ayarlanması (zamanlama) yoluyla kârı yönetebilecekleri belirtilmiştir. Çalışmada; şirketlerin raporlanan faaliyetten kaynaklı nakit akımını (CFO) şişirmeye yönelmeleri ile ilişkili dört firma özelliği belirlenmiştir. Bunlar; (1) finansal sıkıntı, (2) uzun dönem kredi derecelendirmesi yatırım yapılabilir/yatırım yapılamaz kritik (sınır) değerinin yakınında (3) analist nakit akım tahmininin bulunması ve (4) hisse senedi getirileri ve CFO arasındaki yüksek ilişki olarak belirtilmiştir. Çalışma sonuçları, kâr düzeyini kontrol ettikten sonra bile, şirketlerin raporlanan CFO'yu yukarı doğru yönetme teşviklerinin yüksek olduğunu göstermiştir. Spesifik olarak ise, şirketlerin CFO'yu, Genel Kabul Görmüş Muhasebe İlkelerinin hem sınırları içerisinde hem de sınırları dışında nakit akım tablosu sınıfları arasındaki kalemlerin yerini değiştirmek suretiyle ve tedarikçilere yapılan ödemeleri geciktirmek veya müşterilerden tahsilatları hızlandırmak gibi belirli işlemlerin zamanlamasını ayarlamak suretiyle faaliyetten kaynaklı nakit akımını (CFO) yönettikleri belirlenmiştir.

Nagar ve Sen (2014), nakit akım tablosundaki sınıflandırma değişimini ele almışlardır. Bu amaçla, kurumsal yönetişimin ve yatırımcı korumasının zayıf olduğu Hindistan'a ve karşılaştırmanın gerçekleştirilebilmesi açısından da ABD'ye odaklanmışlardır. Araştırmanın örneklemini oluşturmak için Mart 1995-Mart 2011 tarihleri arasında Bombay Menkul Kıymetler Borsası'nda A ve B gruplarında listelenen ve finans alanında faaliyet göstermeyen Hintli firmaların verilerini kullanmışlardır. ABD'deki işletmeler için verileri ise 1989-2010 tarihleri arasında 13.305 işletme verisi kullanmışlardır. İlk olarak zayıf yatırımcı korumasına sahip olan ülkelerde sınıflandırma değişimi yoluyla gerçekleştirilen nakit akımına ilişkin manipülasyonun daha yaygın olduğunu ve yöneticilerin sınıflandırma değişimi yoluyla işletme nakit akımlarını manipüle ettiklerini vurgulamışlardır. Özellikle işletme faaliyetlerinden kaynaklanan

nakit çıkışlarının finansmandan kaynaklı nakit çıkışlarına ve yatırımlara ait nakit çıkışlarına aktarılması ve bunun tersi olarak yatırımdan kaynaklanan nakit girişlerinin ve finansmandan kaynaklanan nakit girişlerinin işletme faaliyetlerinden sağlanan nakit girişlerine aktarılması suretiyle sınıflandırma değişiminin uygulandığını tespit etmişlerdir. Hintli işletmelerin, ABD’de mali sıkıntısındaki işletmelere oranla daha yüksek derecede nakit akımlarını sınıflandırma değişimi vasıtasıyla manipüle ettiklerini belirtmişlerdir.

Baik, Cho, Choi ve Lee (2015), bir işletmenin UFRS rejimi kapsamında nakit akım tablolarında sınıflandırma değiştirmesi davranışlarını ve özellikle nakit akımlarını yönetmek için sınıflandırma değiştirmesi uygulamasını ve ekonomik sonuçlarını incelemişlerdir. G. Kore Borsası’na kayıtlı, UFRS’yi benimsemiş olan ve finans sektörü haricinde faaliyet gösteren 3.130 işletmeye ait 2011 ve 2012 yıllarındaki muhasebe verilerini kullanmışlardır. Elde edilen bulgular sonucunda, nakit akım tablosunda özellikle faiz ödemeleri ile ilgili olarak sınıflandırma değiştirmesi uygulaması saptanmıştır. Buna göre; örneklem grubunda yer alan işletmelerin yaklaşık % 13,5’lik kısmı faiz ödemelerini işletme faaliyetlerinden sağlanan nakit akımlarından, finansmandan kaynaklanan nakit akımlarına aktardıkları saptanmıştır. Çalışmada, UFRS rejimi kapsamında nakit akım tablosunda sınıflandırma değişiminin var olduğuna ve ekonomik sonuçlarının önemli olduğuna dair olarak ilk ampirik kanıtları sunmuşlardır.

4. SONUÇ

Tahakkuk yönetimi ve gerçek (reel) faaliyetler yoluyla kâr yönetimi ile karşılaştırıldığında, şirket yönetimine önemli avantajlar sağladığı kabul edilen sınıflandırma değiştirmesi yoluyla kâr yönetimi, literatürde sınırlı sayıda çalışmada incelenmiştir. Bu tür çalışmalarda; işletmenin faaliyet kârlarının yönetilmesi amacıyla gelir tablosunda; nakit akımlarının yönetilmesi amacıyla nakit akım tablosunda kullanılan sınıflandırma değiştirmesi araştırılmıştır. Bu kapsamda, genellikle, gelir tablosu kalemlerine ilişkin sınıflandırmanın değiştirilmesi suretiyle kâr yönetiminin, spesifik olarak ise esas faaliyet giderlerinin yinelenmeyen kalemlere (özel kalemler, olağandışı kalemler vb.), durdurulan faaliyetlere ve esas faaliyet dışı giderlere kaydırılması yoluyla sınıflandırma değiştirmesinin incelendiği görülmektedir.

Sınıflandırma değiştirmesinin bir kâr yönetimi aracı olarak kabul edilmesi ve araştırılması literatürde yeni sayılabilecek bir konudur. Bu nedenle, diğer kar yönetimi yöntemlerine göre bu konuda sınırlı sayıda çalışmaya rastlanılmaktadır. Bu çalışmanın amacı, kâr yönetiminin üçüncü bir aracı olarak kullanılan sınıflandırma değiştirmesi suretiyle kâr yönetimine ilişkin literatürdeki ampirik delilleri ortaya koymaktır. Böylece, tahakkuklar yoluyla kâr yönetimi ile karşılaştırıldığında çeşitli avantajları bulunan bu tür bir kâr yönetimi konusunda bağımsız denetçiler ve düzenleyici otoriteler başta olmak üzere bilgi kullanıcılarının dikkatlerinin çekilmesi hedeflenmiştir. Ayrıca, bu çalışmanın, sınıflandırma suretiyle kâr yönetiminin teorik çerçevesini ve literatür bulgularını ortaya koyması itibariyle, Türkiye örnekleminde yapılacak ampirik çalışmalara katkı sağlaması beklenmektedir.

Literatürdeki mevcut çalışmalar incelendiğinde; çalışmaların oransal olarak yüksek bir kısmı gelir tablosunda sınıflandırma değiştirmesi uygulamasını konu edinmektedir. Gelir tablosunda sınıflandırma değiştirmesi ile ilgili olarak ise bazı çalışmalarda gelirlerin yeniden sınıflandırılması ele alınmakla birlikte, büyük çoğunluğunda giderlerin yeniden sınıflandırılması araştırılmıştır. Giderlerin yeniden sınıflandırılmasını konu alan çalışmalarda; genel olarak, sınıflandırma değiştirmesi, üç farklı türde incelenmektedir. Bunlar; esas faaliyet giderlerinin faaliyet dışı veya olağan dışı gider kalemlerine aktarılması, esas faaliyet giderlerinin özel kalemlere aktarılması ve esas faaliyet giderlerinin durdurulan faaliyetlere aktarılması şeklindeki çalışmalardır.

Literatürde, gelir tablosu kalemlerine ilişkin sınıflandırmanın değiştirilmesi yoluyla kâr yönetiminin incelendiği çalışmalarda; McVay (2006) ve Fan vd. (2010) modellerinden hareket edilmektedir. Bu kapsamda, McVay (2006), esas faaliyet giderlerinin kârı azaltıcı özel kalemlere kaydırılıp kaydırılmadığını, geliştirdiği iki aşamalı bir model ile ölçmüştür. Daha sonra, Fan vd., (2010), McVay (2006) modelinin çeşitli eksikleri olduğunu öne sürmüş ve geliştirmiş oldukları model yardımıyla esas faaliyet kârını ölçmüşlerdir. Dolayısıyla, söz konusu modellere zaman içerisinde yapılacak olan katkıların sağlanmasından sonra gerçeleştirilecek olan çalışmalar literatürün genişletilmesi açısından önem taşıyacaktır.

Nakit akım tablosu kalemlerindeki sınıflandırmanın değiştirilmesi yoluyla kâr yönetimine ilişkin sınırlı sayıda ampirik kanıt bulunmaktadır. Yapılan çalışmalarda; işletmelerin esas faaliyetlerden sağlanan nakit akımlarını şişirmek amacıyla esas faaliyet dışı kalemlerden elde edilen nakit girişlerini

esas faaliyetlerden sağlanan nakit girişleri olarak ya da esas faaliyetlere yapılan nakit çıkışlarını esas faaliyet dışında yer alan kalemlerden nakit çıkışları olarak yeniden sınıflandırdıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bu alanda, nakit akım tablosunda sınıflandırma değiştirilmesinin araştırılmasını içeren çok az sayıda çalışma bulunmakla birlikte yatırımcılar, bağımsız denetçiler, finansal analistler vd. bilgi kullanıcılarına yeni bir bakış açısı kazandırılması açısından, yapılan çalışmaların artması fayda sağlayacaktır.

Sonuç olarak, sınıflandırma değiştirmesi suretiyle kâr yönetimine ilişkin ampirik araştırmaları kapsayan literatürün genişletilmesini sağlamak için sınıflandırma değiştirmesinin diğer formlarını konu edinen araştırmaların artması ve sınıflandırma değiştirmesinin farklı açılardan ele alınarak farklı uygulamalarının ortaya konulması gerekmektedir.

KAYNAKÇA

Abernathy, J., Beyer, B. and Rapley, E. (2014). Earnings management constraints and classification shifting. *Journal of Business Finance & Accounting*. 41(5), 600-626.

Adıgüzel, H. (2017). Classification shifting in the income-decreasing discretionary accrual firms. *International Journal of Financial Research*. 8(3), 187-194.

Alfonso, E., Cheng, C. and Pan, S. (2015). Income classification shifting and mispricing of core earnings. *Journal of Accounting, Auditing and Finance*. 1-32.

Anthonius A. and Murwaningsari, E. (2018). The analysis of earnings management with classification shifting by using discontinued operations in Indonesia. *Journal of Business and Retail Management Research (JBRMR)*. 12(4), 108-116.

Athanasakou, V., N., Strong, C. and Walker, M. (2011). The market reward for achieving analyst earnings expectations: Does managing expectations or earnings matter?. *Journal of Business Finance & Accounting*. 38, 58-94.

Baik, B., Cho, H., Choi, W. and Lee, K. (2015). Who classifies interest payments as financing activities? An analysis of classification shifting in the statement of cash flows at the adoption of IFRS. *Journal of Accounting and Public Policy*, 35(4). 331-351.

Barua, A., Lin, S. and Sbaraglia, A. (2010). Earnings management using discontinued operations. *The Accounting Review*. 85(5), 1485-1509.

Behn, B. K., Gotti, G., Herrman, D. and Kang, T. (2013). Classification shifting in an international setting: Investor protection and financial analysts monitoring. *Journal of International Accounting Research*. 12(2), 27-50.

Cameron, R. & Gallery, N. (2012). Were regulatory changes in reporting “Abnormal items” justified? *Journal of Accounting & Organizational Change*. 8 (2), 160-185.

Chae, S. and Nakano, M. (2015). The effect of classification shifting on analyst forecast accuracy: evidence from Japan. *Hitotsubashi Journal of Commerce and Management*. 49, 22-35.

Cohen, D. and Zarowin, P. (2010). Accrual-based and real earnings management activities around seasoned equity offerings. *Journal of Accounting and Economics*. 50, 2-19.

Darrough, M., Lee, Y. and Oh, H. (2017). Classification shifting within non-recurring items. *Asia-Pacific Journal of Accounting & Economics*. 1-22.

Dechow, P. M., Sloan, R.G. and Sweeney, A.P. (1995). Detecting earnings management. *The Accounting Review*. 70(2), 193-225.

Fan, Y., Barua, A., Cready, W. and Thomas, W. (2010). Managing earnings using classification shifting: Evidence from quarterly special items. *The Accounting Review*,. 85(4), 1303-1323.

Gunny, K. (2005). *What are the consequences of real earnings management?* (working paper). Haas School of Business University of California, Berkeley, A.B.D.

Gunny, K. A. (2010). The relation between earnings management using real activities manipulation and future performance: Evidence from meeting earnings benchmarks. *Contemporary Accounting Research*. 27(3), 855-888. Doi:10.1111/j.1911-3846.2010.01029.x

Haw, I., Ho, S. and Li, A. (2011). Corporate governance and earnings management by classification shifting. *Contemporary Accounting Research*. 28(2), 517-553.

Hollie, D., Nicholls, C. and Zhao, Q. (2011). Effects of cash flow statement reclassifications pursuant to the Sec’s one-time allowance. *Journal of Accounting and Public Policy*. 30(6), 570-588.

Hsu, W. and Ku, y. (2011). Earnings management and classification shifting through affiliates. *The International Journal of Accounting Studies*. 53(7), 1-34.

Ji, Y., Potepa, J. and Rozenbaum, O. (2018). *Discontinued operations: earnings management, value relevance, and the role of Asu 2014-08*. (working paper), Georgetown University, A.B.D

Jones, J. J., (1991). Earnings management during import relief investigations. *Journal of Accounting Research*. 29 (2), 193-228.

Kothari, S.P., Leone, A. and Wasley, C.E. (2005). Performance matched discretionary accrual measures. *Journal of Accounting and Economics*. 39(1), 163-197.

Küçüksözen, C. (2004). *Finansal Bilgi Manipülasyonu: Nedenleri, Yöntemleri, Amaçları, Teknikleri, Sonuçları ve İMKB Şirketleri Üzerine Ampirik Bir Araştırma*. (Yayımlanmamış Doktora tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.

Lail, B., Thomas, W. and Winterbotham, G. (2014). Classification shifting using the “corporate/other” segment. *Accounting Horizons*. 28(3), 455-477.

Lee, L.F. (2012). Incentives to inflate reported cash from operations using classification and timing. *The Accounting Review*. 87 (1), 1-33.

Malikov, K., Manson, S. and Coakley, J. (2018). Earnings management using classification shifting of revenues. *The British Accounting Review*. 50, 291-305.

McVay, S.E. (2006). Earnings management using classification shifting: An examination of core earnings and special items. *The Accounting Review*. 81(3), 501-531.

Nagar, N. and Sen, K. (2014). *Classification shifting in the cash flow statement: Evidence from India*. (working paper), Indian Institute of Management Calcutta, Hindistan.

Nagar, N. and Sen, K. (2017). Classification shifting: Impact of firm cycle. *Journal of Financial Reporting and Accounting*. 15(2), 180-197.

Noh, M., Moon, D., Guiral, A. and Esteban, L. (2014). *Earnings management using income classification shifting-evidence from the Korean IFRS adoption period*. (working paper), Yonsei University, Kore

Pan, S. (2014). *Income Classification Shifting and Financial Analysts' Forecasts*. Louisiana State University, Louisiana, A.B.D.

Revsine, L., Collins, D. and Johnson, W. (2005). *Financial reporting and analysis*. A.B.D.: Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.

Roychowdhury, S. (2006). Earnings management through real activities manipulation. *Journal of Accounting and Economics*. 42, 335-370.

Siu, D. and Faff, R. (2013). *Management of core earnings using classification shifting around seasoned equity offerings*. (working paper), University of Queensland, Avusturalya.

Skaife, H., Swenson, L. and Wangerin, D. (2013). *Classification shifting of R&D expense*. (working paper), University of Wisconsin-Madison, Wisconsin, A.B.D.

Wu, E. (2016). *Classification shifting as an earnings management tool among European firms*. (Master's thesis), Erasmus University, Rotterdam, Hollanda.

Zalata, A.M. and Roberts, C.(2017). *Managing earnings using classification shifting: U.K. evidence*. *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*. 29, 52-65.

Zhang, Q. and Guo, X. (2016). *The effect of classification shifting on accruals and cash flow*. International Conference on Industrial Economic System and Industrial Security Engineering (IEIS), 24-27 Temmuz 2016, Sidney, Avusturalya'da sunulan bildiri.